

วงจรกำเนิดสัญญาณแบบควอดเรเจอร์โดยใช้ CCCFTA เพียงตัวเดียวและใช้ อุปกรณ์พาสซีฟแบบต่อลงกราวนด์

ศุภวัฒน์ ลาวัญย์วิสุทธิ*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาวิศวกรรมสารสนเทศและการสื่อสาร คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มนตรี ศิริปรัชญานันท์

รองศาสตราจารย์ ภาควิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทรศัพท์ 08-8278-5579 อีเมล: s.lawanwisut@hotmail.com

รับเมื่อ 19 สิงหาคม 2557 ตอรับเมื่อ 15 ธันวาคม 2557

DOI: 10.14416/j.kmutnb.2014.12.004 © 2015 King Mongkut's University of Technology North Bangkok. All Rights Reserved.

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอวงจรกำเนิดสัญญาณแบบควอดเรเจอร์ที่ใช้ CCCFTA เป็นอุปกรณ์แอ็กทีฟ จุดเด่นของวงจรที่นำเสนอคือ สามารถปรับความถี่และเงื่อนไขในการกำเนิดสัญญาณได้อย่างอิสระจากกันด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ โครงสร้างของวงจรไม่ซับซ้อน ประกอบไปด้วย CCCFTA จำนวน 1 ตัวร่วมกับบัพเฟอร์ และตัวเก็บประจุที่ต่อลงกราวนด์อีก 2 ตัว โดยไม่ต้องใช้ตัวต้านทานภายนอก วงจรที่นำเสนอจึงเหมาะที่จะนำไปพัฒนาเป็นวงจรรวม ผลการจำลองด้วยโปรแกรม PSpice และการต่อวงจรจริงพบว่าวงจรทำงานได้สอดคล้องตามที่คาดการณ์ไว้ในทางทฤษฎี

คำสำคัญ: วงจรกำเนิดสัญญาณแบบควอดเรเจอร์ วงจรขยายความนำตามกระแสที่ควบคุมด้วยกระแส

การอ้างอิงบทความ: ศุภวัฒน์ ลาวัญย์วิสุทธิ และ มนตรี ศิริปรัชญานันท์, “วงจรกำเนิดสัญญาณแบบควอดเรเจอร์โดยใช้ CCCFTA เพียงตัวเดียวและใช้อุปกรณ์พาสซีฟแบบต่อลงกราวนด์,” วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, ปีที่ 25, ฉบับที่ 1, หน้า 45-51, ม.ค. - เม.ย. 2558. <http://dx.doi.org/10.14416/j.kmutnb.2014.12.004>

Quadrature Oscillator Using Only Single CCCFTA and Grounded Passive Elements

Supawat Lawanwisut*

Assistant Professor, Department of Information and Communication Engineering, Faculty of Industrial Technology, Thepsatri Rajabhat University, Lopburi, Thailand

Montree Siripruchyanun

Associate Professor, Department of Teacher Training in Electrical Engineering, Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Bangkok, Thailand

* Corresponding Author, Tel. 08-8278-5579, E-mail: s.lawanwisut@hotmail.com

Received 19 August 2014; Accepted 15 December 2014

DOI: 10.14416/j.kmutnb.2014.12.004 © 2015 King Mongkut's University of Technology North Bangkok. All Rights Reserved.

Abstract

This article presents a quadrature oscillator employing Current-Controlled Current Follower Transconductance Amplifier (CCCFTA) as an active element. The oscillation frequency and oscillation condition can be electronically/orthogonally controlled via bias currents. The circuit description is very simple, consisting of merely single CCCFTA with buffer and 2 grounded capacitors without any external resistors. The proposed circuit is, therefore, suitable for IC architecture. The PSpice simulation and experimental results are consistent with the theoretical anticipation.

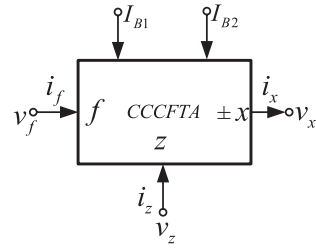
Keywords: Quadrature Oscillator, CCCFTA.

1. บทนำ

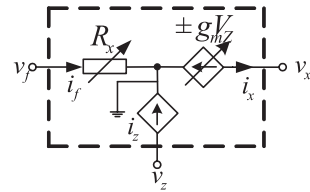
วงจรกำเนิดสัญญาณเป็นวงจรที่มีการนำไปใช้งานอย่างกว้างขวาง ตัวอย่างการใช้งาน ได้แก่ ระบบสื่อสาร ระบบเครื่องมือวัด ระบบเครื่องมือแพทย์ ในวงจรรีเลย์ทรอนิกส์และระบบประมวลผลสัญญาณ เป็นต้น ลักษณะเด่นของวงจรกำเนิดสัญญาณนิยมพัฒนาให้สามารถกำเนิดสัญญาณรูปคลื่นไซน์ได้สองสัญญาณที่มีเฟสต่างกัน 90° หรือที่เรียกว่าสัญญาณควอดเรเจอร์ ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ในระบบสื่อสาร เช่น ในการมอดูเลตสัญญาณ SSB เป็นต้น [1] ได้มีผู้นำเสนอวงจรกำเนิดสัญญาณโดยใช้อุปกรณ์แอ็กทีฟที่แตกต่างกันไปมากมาย เช่น วงจรขยายความนำถ่ายโอน [2], [3] วงจรสายพานกระแส [4] วงจรตามกระแส [5], [6] วงจรการชนเปรียบเทียบผลต่างกระแส [7] และวงจรสายพานกระแสเปรียบเทียบแรงดันผลต่าง [8] เป็นต้น แต่วงจรเหล่านั้นยังมีข้อด้อยดังต่อไปนี้

- ใช้อุปกรณ์แอ็กทีฟและพาสซีฟจำนวนมากโดยเฉพาะตัวต้านทาน [2]-[5], [7]-[10]
- ไม่สามารถควบคุมได้ด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ [4], [8]-[10]
- ใช้ตัวเก็บประจุแบบลอย [8]
- ไม่สามารถควบคุมเงื่อนไขและความถี่การกำเนิดสัญญาณได้อย่างอิสระจากกัน [2]-[6], [8]

ได้มีนักวิจัยนำเสนออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสามารถทำงานได้ในโหมดกระแสที่มีชื่อว่า Current Follower Transconductance Amplifier (CFTA) [11] ที่เหมาะจะนำไปออกแบบวงจรประมวลผลสัญญาณแอนะล็อกซึ่ง CFTA สามารถทำงานได้ทั้งในโหมดแรงดันและโหมดกระแสโครงสร้างของวงจรไม่ซับซ้อน แต่ CFTA ไม่สามารถควบคุมความต้านทานแฝงที่ขั้วอินพุตได้ด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นเมื่อนำ CFTA ไปออกแบบวงจรจึงไม่สามารถควบคุมค่าความต้านทานแฝงจากกระแสไบแอสได้จึงมีผู้นำเสนอ CFTA ที่สามารถควบคุมความต้านทานแฝงที่อินพุต ด้วยกระแสไบแอสและมีชื่อเรียกใหม่ว่า Current Control Current Follower Transconductance Amplifier (CCCFTA) [12]

(ก) สัญลักษณ์ทางไฟฟ้า

(ข) วงจรสมมูล

รูปที่ 1 แอ็กทีฟพีวีดีงบล็อก CCCFTA ที่นำเสนอ

บทความนี้แนะนำเสนอวงจรกำเนิดสัญญาณควอดเรเจอร์โดยใช้แอ็กทีฟพีวีดีงบล็อกที่เรียกว่า CCCFTA เพียงตัวเดียว และใช้อุปกรณ์พาสซีฟต่อลงกราวด์เพื่อให้สามารถควบคุมค่าความถี่และเงื่อนไขของการกำเนิดสัญญาณได้ด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเป็นอิสระต่อกัน โดยไม่ใช้ตัวต้านทานภายนอกดังรูปที่ 1

2. วงจรและหลักการทํางานของวงจร

2.1 หลักการทํางานของ CFTA ที่ควบคุมด้วยกระแส

วงจรถูกนำเสนอใช้ใช้อุปกรณ์หลัก คือ CCCFTA หัวข้อนี้จึงขอล่าวถึง CCCFTA ซึ่งความสัมพันธ์ของกระแสและแรงดันของ CCCFTA แสดงด้วยสมการในเชิงเมตริกซ์ได้ดังนี้

$$\begin{bmatrix} V_f \\ I_z \\ I_x \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} R_x & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & \pm g_m \end{bmatrix} \begin{bmatrix} I_f \\ V_x \\ V_z \end{bmatrix} \quad (1)$$

ลักษณะสมบัติของ CCCFTA โดยทั่วไปจะมีลักษณะคล้าย CFTA แต่ CCCFTA จะมีค่าความต้านทานแฝง

ที่อินพุต โดยที่ CCCFTA มีค่าความต้านทานแฝงด้านอินพุตของขา f คือ R_f ซึ่งสามารถควบคุมค่า R_f ได้โดยกระแสไบแอส I_{B1} ดังแสดงได้ตามสมการ

$$R_f = \frac{V_T}{2I_{B1}} \quad (2)$$

และ

$$g_m = \frac{I_{B2}}{2V_T} \quad (3)$$

เมื่อ g_m คือ ค่าความนำถ่ายโอนของ CCCFTA และ V_T คือค่าศักดาความร้อน (Thermal Voltage) ซึ่งจะมีค่าประมาณ 26mV ที่อุณหภูมิห้อง และ I_{B1} คือกระแสไบแอส ค่าความต้านทานแฝง ส่วนค่าความนำถ่ายโอน สามารถควบคุมได้ที่กระแสไบแอส I_{B2}

2.2 วงจรกำเนิดสัญญาณแบบควอดเรเจอร์ที่นำเสนอ

วงจรกำเนิดสัญญาณแบบควอดเรเจอร์ที่ควบคุมได้ในเชิงอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้นำเสนอในงานวิจัยนี้ ออกแบบวงจรโดยใช้ CCCFTA จำนวน 1 ตัว ร่วมกับบัฟเฟอร์และตัวเก็บประจุที่ต่อลงกราวด์จำนวน 2 ตัว แสดงในรูปที่ 2 โดยที่ I_{B1} และ I_{B2} เป็นกระแสไบแอสของ CCCFTA ตามลำดับ รูปที่ 3 แสดงวงจรบัฟเฟอร์ที่ใช้งาน ซึ่งสามารถเขียนฟังก์ชันโอนย้ายคือ $V_w = V_z$ และเมื่อพิจารณาวงจรในรูปที่ 2 และใช้คุณสมบัติของ CCCFTA ในหัวข้อที่ผ่าน สามารถเขียนฟังก์ชันโอนย้ายได้ดังนี้

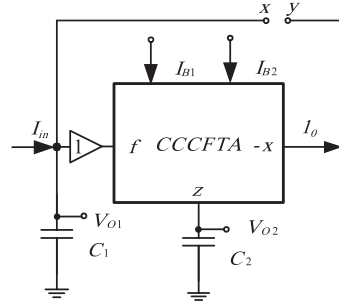
$$\frac{I_o}{I_{in}} = \frac{-g_m}{s^2 C_1 C_2 R_f} \quad (4)$$

เมื่อต่อจุด x, y เข้าด้วยกัน จะทำให้ $I_o = I_{in}$

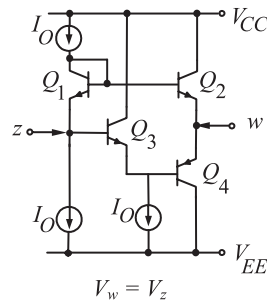
จากสมการที่ (4) จะได้

$$1 = \frac{-g_m}{s^2 C_1 C_2 R_f} \quad (5)$$

จากสมการที่ (5) สามารถจัดสมการได้ใหม่ดังนี้

รูปที่ 2 วงจรกำเนิดสัญญาณแบบควอดเรเจอร์ที่นำเสนอ

รูปที่ 3 วงจรบัฟเฟอร์ [13]

$$\omega^2 = \frac{g_m}{C_1 C_2 R_f} \quad (6)$$

จากสมการที่ (6) จะได้เงื่อนไขในการกำเนิดความถี่คือ

$$\omega = \sqrt{\frac{g_m}{C_1 C_2 R_f}} \quad (7)$$

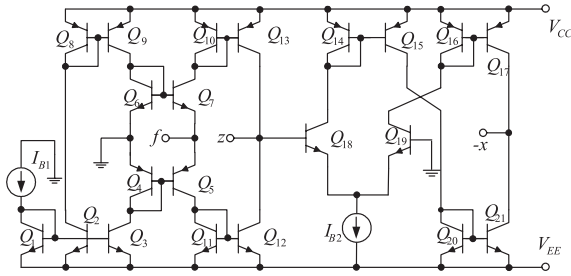
จากสมการที่ (7) เมื่อพิจารณาวงจรในช่วงอยู่ตัวของสัญญาณชายนสามารถเขียนได้เป็น

$$\frac{V_{O2}}{V_{O1}} = \frac{1}{s C_2 R_f} \quad (8)$$

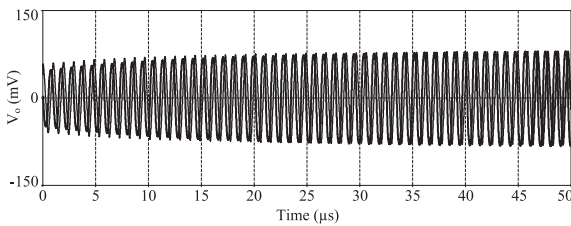
จากสมการที่ (8) จัดรูปใหม่ได้เป็น

$$\frac{V_{O2}}{V_{O1}} = \frac{1}{\omega C_2 R_f} e^{j90} \quad (9)$$

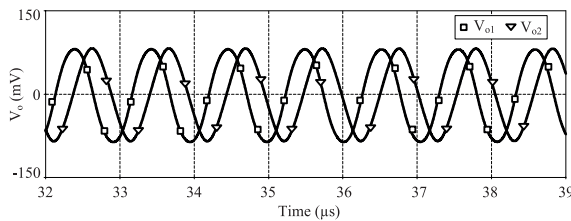
จากสมการที่ (9) พบว่า V_{O2} และ V_{O1} จะมีเฟสต่างกัน

รูปที่ 4 โครงสร้างภายในของ CCCFTA

รูปที่ 5 สัญญาณเอาต์พุตในสภาวะเริ่มต้น

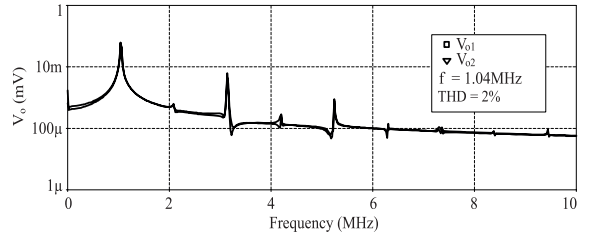
รูปที่ 6 สัญญาณเอาต์พุตในสภาวะอยู่ตัว

$$\phi = 90^\circ \quad (10)$$

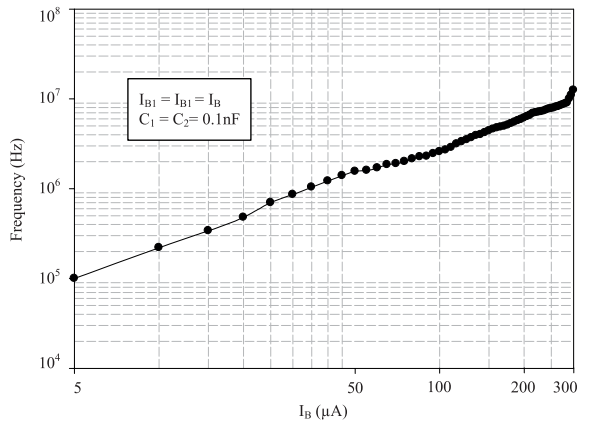
จากสมการที่ (10) ยืนยันได้ว่าวงจรกำเนิดสัญญาณที่นำเสนอสามารถให้กำเนิดสัญญาณแบบควอดเรเจอร์ได้

3 ผลจำลองการทำงาน

เพื่อเป็นการยืนยันสมรรถนะของวงจรที่นำเสนอ จึงได้จำลองการทำงานของวงจรด้วยโปรแกรม PSpice สำหรับพารามิเตอร์ของทรานซิสเตอร์เบอร์ PR200N และ NR200N ซึ่งเป็นทรานซิสเตอร์อาร์เรย์ ALA400 ของ AT&T [14] โดยใช้โครงสร้างภายในของ CCCFTA ในรูปที่ 4 และตั้งกระแสไบแอส $I_{B1} = 5\mu A$, $I_{B2} = 70\mu A$

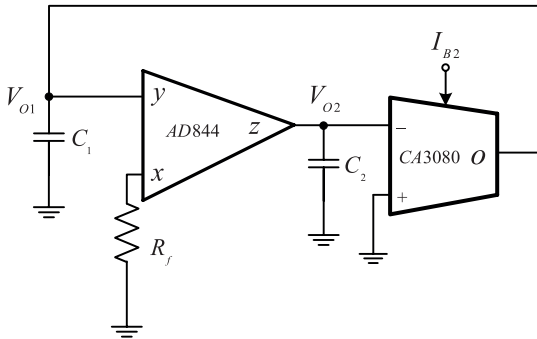
รูปที่ 7 สเปกตรัมของสัญญาณที่ความถี่ 1.04 MHz

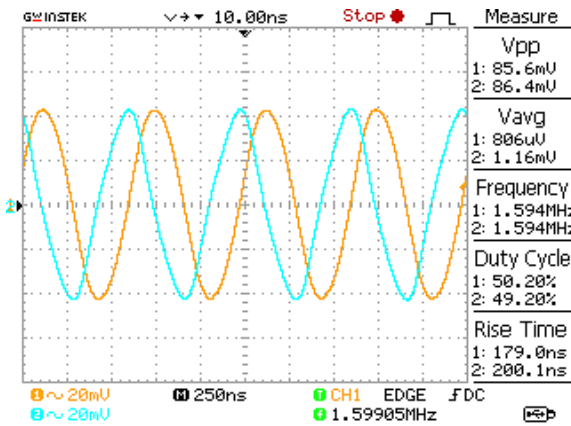
รูปที่ 8 ความถี่ของสัญญาณเอาต์พุตเมื่อปรับกระแสไบแอส และตัวเก็บประจุ

ตัวเก็บประจุ $C_1 = C_2 = 0.1nF$ ตามลำดับ กำหนดให้ไฟเลี้ยงของวงจรมีค่าเท่ากับ $\pm 2V$ และการทดลองจริงโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีจำหน่ายในเชิงพาณิชย์ เบอร์ AD844 และ CA3080 ผลการจำลองการทำงาน รูปที่ 5 สัญญาณเอาต์พุตในสภาวะเริ่มต้น ส่วนรูปที่ 6 เป็นกระแสเอาต์พุต V_{O1} และ V_{O2} ในสภาวะอยู่ตัว จะพบว่าสัญญาณทั้งสองมีเฟสต่างกัน 90° ตามที่ได้วิเคราะห์ไว้ในสมการที่ (10)

ในรูปที่ 7 แสดงสเปกตรัมของสัญญาณที่ความถี่ 1.04 MHz ซึ่งมีค่าผิดเพี้ยนทางฮาร์โมนิกส์ (THD) เท่ากับ 2% ค่าความถี่ในการกำเนิดเมื่อเปลี่ยนค่ากระแสไบแอส $I_{B1} = I_{B2} = I_B$ และตัวเก็บประจุ $C_1 = C_2 = C$ ค่าความถี่ในการกำเนิดสัญญาณเมื่อเปลี่ยนค่ากระแสไบแอส และตัวเก็บประจุ ดังแสดงในรูปที่ 8

รูปที่ 9 วงจรกำเนิดสัญญาณแบบควอเตรเจอร์ที่ใช้
 ทดลองต่อวงจรจริง

รูปที่ 10 สัญญาณเอาต์พุตผลทดลองต่อวงจรจริง

ทำการทดลองต่อวงจรจริงตามรูปที่ 9 ใช้ไฟเลี้ยง
 วงจรเท่ากับ $\pm 5V$ ป้อนกระแสไบแอส $I_{B2} = 370\mu A$
 ตัวต้านทาน $R_f = 28\Omega$ ตัวเก็บประจุ $C_1 = C_2 = 1nF$
 ในการต่อวงจรจริงไม่ต้องใช้วงจรบัฟเฟอร์เนื่องจาก
 ที่อินพุต y มีค่าอินพุตอิมพีแดนซ์สูง ซึ่งจะได้สัญญาณ
 เอาต์พุต V_{O1} และ V_{O2} ดังรูปที่ 10

4. สรุป

บทความนี้นำเสนอ วงจรกำเนิดสัญญาณแบบ
 ควอเตรเจอร์โดยใช้ CCCFTA ต่อร่วมกับตัวเก็บประจุ
 แบบต่อลงกราวด์ ซึ่งลักษณะเด่นของวงจรที่นำเสนอ
 ในบทความนี้คือสามารถปรับเงื่อนไขในการกำเนิดสัญญาณ

ได้ด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเป็นอิสระจากความถี่
 ในการกำเนิดสัญญาณ และจากต่อทดลองจริงสามารถ
 ยืนยันได้ว่าวงจรที่ได้นำเสนอนี้สามารถกำเนิดสัญญาณ
 แบบควอเตรเจอร์ได้จริงตามทฤษฎี นอกเหนือจากนี้แล้ว
 ด้วยโครงสร้างวงจรที่ต่อรวมอยู่กับตัวเก็บประจุแบบต่อ
 ลงกราวด์จึงเหมาะสมในการพัฒนาเป็นวงจรรวมเนื่องจาก
 จะใช้พื้นที่ในชิปน้อยกว่า

เอกสารอ้างอิง

- [1] I. A. Khan and S. Khawaja, "An Integrable gm-C quadrature Oscillator," *Int. J. Electron.*, vol. 87, pp. 1353-1357, 2000.
- [2] S. Minaei and O. Cicekoglu, "New current-mode integrator, all-pass section and quadrature oscillator using only active elements," *1st IEEE Int. Conf. Circuits and Systems for Communications*, vol. 28, pp. 70-73, 2002.
- [3] K. Kumwachara and W. Surakamponrom, "An integrable temperature-insensitive gm-RC quadrature oscillator," *International Journal of Electronics*, vol. 90, pp. 599-605, 2003.
- [4] M. T. Abuelma'atti and A. A. Al-Ghumaiz, "Novel CCI-based single-element-controlled oscillators employing grounded resistors and capacitors," *IEEE Transaction on Circuits and Systems*, vol. 43, pp.153-155, 1996.
- [5] J. J. Chen, C. C. Chen, H. W. Tsao, and S. I. Liu, "Current-mode oscillators using single current follower," *Electronics Letters*, vol. 27, pp. 2056-2059, 1991.
- [6] M.T. Abuelma'atti, "Grounded capacitor current-mode oscillator using single current follower," *IEEE Transaction Circuits and Systems-I: Fundamental Theory and Applications*, vol. 39, pp. 1018-1020, 1992.

- [7] W. Jaikla and M. Siripruchyanun, "A versatile quadrature oscillator and universal biquad filter using CCCDBAs," in *Proceedings of ECTI Conference 2006*, Ubonratchathani, Thailand, pp. 501-504.
- [8] J. W. Horng, "Current-mode quadrature oscillator with grounded capacitors and resistors using Two DVCCs," *IEICE Trans. Fundamentals of Electronics, Communications and Computer Sciences*, E86-A, pp. 2152-2154, 2003.
- [9] M.T. Abuelma'atti and H.A. Al-Zaher, "Current-mode sinusoidal oscillators using single FTFN," *IEEE Transaction of Circuits and Systems-II: Analog and Digital Signal Processing*, vol. 46, pp. 69-74, 1999.
- [10] U. Cam, A. Toker, O. Cicekoglu, and H. Kuntman, "Current-mode high output impedance sinusoidal oscillator configuration employing single FTFN," *Analog Integrated Circuits and Signal Processing*, vol. 24, pp. 231-238, 2000.
- [11] N. Herencsar, J. Koton, K. Vrba, and I. Lattenberg, "Novel SIMO type current-mode universal filter using CFTAs and CMIIs," in *Processing of the 31th International Conference on Telecommunications and Signal Processing*, 2008, pp. 107-110.
- [12] N. Herencsar, J. Koton, K. Vrba, A. Lahiri, and O. Cicekoglu, "Current-controlled CFTA-based current-mode SITO universal filter and quadrature oscillator," *International Conference on Applied Electronics (AE)*, 2010, pp. 1-4.
- [13] M. Siripruchyanun, P. Silapan, and W. Jaikla, "Low-offset BiCMOS Current Controlled Current Differencing Buffered Amplifier (CC-CDBA) and Applications," *International Journal of ECTI Transactions on Electrical ENG., Electronics, and Communication*, vol. 6, pp.81-89, 2008.
- [14] D.R. Frey, "Log-domain filtering: an approach to current-mode filtering," *IEEE Proceedings of Circuit Devices Systems*, vol. 140, pp. 406-416, 1993.